TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Ngành hóa chất trước bài toán chuyển đổi xanh: Cần cơ chế khuyến khích đủ mạnh

08:32 28/12/2025

Chuyển đổi xanh đang trở thành yêu cầu tất yếu đối với ngành công nghiệp hóa chất – lĩnh vực được xem là nền tảng của nhiều ngành kinh tế nhưng cũng tiềm ẩn nguy cơ cao về ô nhiễm môi trường nếu không được kiểm soát chặt chẽ.

Tại diễn đàn “Xanh hóa ngành hóa chất – phân bón: Vấn đề đặt ra trong thực tiễn và giải pháp thực hiện”, các chuyên gia, nhà quản lý và doanh nghiệp đều chung nhận định: Thiếu các cơ chế khuyến khích đủ mạnh đang là rào cản lớn đối với quá trình xanh hóa ngành hóa chất tại Việt Nam.

Đại diện Bộ Công Thương cho biết, thời gian qua Đảng và Nhà nước đã ban hành nhiều chủ trương, chính sách quan trọng nhằm thúc đẩy phát triển bền vững ngành công nghiệp nói chung và ngành hóa chất nói riêng. Đặc biệt, Luật Hóa chất năm 2025 được xem là bước tiến quan trọng, tạo hành lang pháp lý cho việc phát triển hóa học xanh, kinh tế tuần hoàn và sản xuất an toàn. Tuy nhiên, từ chủ trương đến thực tiễn vẫn còn một khoảng cách đáng kể.

Xanh hóa ngành hóa chất vừa là yêu cầu tất yếu, vừa là nhiệm vụ lâu dài.

Theo ông Phạm Huy Nam Sơn, Phó Cục trưởng Cục Hóa chất (Bộ Công Thương), quá trình xanh hóa ngành hóa chất hiện nay đang đối mặt nhiều thách thức. Chi phí đầu tư cho công nghệ sạch, công nghệ xanh còn cao, trong khi phần lớn doanh nghiệp hóa chất trong nước có quy mô vừa và nhỏ, năng lực tài chính hạn chế, khó tiếp cận các nguồn vốn dài hạn. Bên cạnh đó, trình độ công nghệ và năng lực quản trị của một bộ phận doanh nghiệp chưa theo kịp yêu cầu mới, việc đổi mới công nghệ còn chậm, phụ thuộc nhiều vào công nghệ nhập khẩu.

Một khó khăn khác là nhận thức về hóa học xanh và phát triển bền vững của một số doanh nghiệp chưa đầy đủ, chưa nhìn thấy rõ lợi ích lâu dài về kinh tế, môi trường và thương hiệu. Trong khi đó, các cơ chế hỗ trợ hiện hành về tín dụng xanh, ưu đãi thuế, hỗ trợ đổi mới công nghệ và đào tạo nhân lực vẫn chưa đồng bộ, thiếu tính đặc thù cho ngành hóa chất.

Từ góc độ doanh nghiệp, ông Phùng Ngọc Bộ, Trưởng Ban Kỹ thuật Tập đoàn Công nghiệp Hóa chất Việt Nam, cho biết chuyển đổi xanh đã được xác định là định hướng chiến lược gắn với trách nhiệm xã hội và mục tiêu phát triển bền vững của Tập đoàn. Thực hiện cam kết phát thải ròng bằng “0” vào năm 2050, Tập đoàn đã ban hành Chương trình chuyển đổi xanh giai đoạn 2025–2030, tầm nhìn đến năm 2050, với các mục tiêu cụ thể về giảm phát thải CO_2 và tăng tỷ lệ sử dụng năng lượng tái tạo.

Tuy nhiên, việc triển khai trên thực tế gặp nhiều trở ngại. Nhiều nhà máy vẫn sử dụng công nghệ cũ, tiêu hao năng lượng lớn; công nghệ tuần hoàn, tái chế chất thải chưa được áp dụng rộng rãi; trong khi sản phẩm xanh thường có giá thành cao, khó cạnh tranh với sản phẩm truyền thống. Việc đầu tư cho chuyển đổi xanh đòi hỏi nguồn vốn lớn, có thể ảnh hưởng đến hiệu quả sản xuất kinh doanh trong ngắn hạn.

Để thúc đẩy xanh hóa ngành hóa chất, cần sớm ban hành các chính sách đặc thù cho ngành công nghiệp nền tảng, hoàn thiện khung pháp lý ổn định, minh bạch cho sản xuất tuần hoàn và phát thải carbon thấp. Đồng thời, cần mở rộng các chính sách hỗ trợ tài chính, tín dụng xanh, ưu đãi thuế và khuyến khích đầu tư vào công nghệ sạch.

Từ phía ngân hàng, đại diện Agribank cho biết, tín dụng xanh đang được ưu tiên, song vẫn thiếu cơ sở dữ liệu chuẩn để đánh giá dự án xanh, thiếu cơ chế tái cấp vốn và thị trường trái phiếu xanh chưa phát triển. Do đó, việc sớm hoàn thiện khung pháp lý về trái phiếu xanh và xây dựng danh mục phân loại xanh quốc gia được xem là giải pháp then chốt để khơi thông dòng vốn, tạo động lực cho ngành hóa chất chuyển đổi xanh một cách hiệu quả và bền vững.

Nam Sơn (t/h)